

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus I. A quo legitimè impetrari possit restitutio in integrum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

stat ex textu relato, & c. 2. de Pactis in 6. quando autem dicitur: si absque dispendio salutis possit, intellige, si absque peccato. Nam nec ad leve peccatum dari potest obligatio conscientiae.

Colliges 2. *dolum malum*, seu *deceptionem proprie dictam*, esse machinationem quandam, ad alterum, ceteroquin prudentem, decipiendum, ordinatam, seu accommodatam, ut dicitur L. 1. §. *dolum*, ff. de dolo malo. Unde, si deceptio non

contingit, nisi ex simplicitate, vel fatuitate decepti, se ipsum decipientis, non est proprie *dolus*, vel *deceptio*, de qua in praesens; nec obinde decepto succurritur in foro externo, ut colligitur ex dict. c. *cum dilectus*, supra; secus est in foro conscientiae, si ea decepti simplicitas sit inculpabilis; praesertim, quia culpa raro vacat, cum similibus contrahere. Plura de hoc titulo lib. 4. à n. jam cit.

* * *

QUAESTIO XLI. IN TIT. XLI. DE IN INTEGRUM RESTITUTIONE.

2692. **R**estitutio in integrum, prout hic accipitur, est redintegratio causae; seu, est actio redintegrandae rei, vel causae, atque adeo repositio in pristinum statum, ut cum plurimis alijs notat Barbof. in c. 1. h. t. n. 7. vel, ut loquitur Benedictus Pereyra in *Elucidario* à n. 894. *Restitutio in integrum*, est reductio in eum statum, in quo quis prius erat, quam laederetur; seu, est prioris status, aut prioris juris redintegratio. Nam restitutio id reparat, quod laesio abstulit; L. *videamus*, §. *in faviam*, ff. de usur. est etiam audientiae redintegratio, secundum Specul. eo tit. & L. *quod si minor*, §. *restitutio* ff. de minor. *Restituere in integrum* (inquit Spiegel V. eod. si rectè consideres, nihil aliud est, quam laxare scripti juris rigorem; juxta Alex. Scot. V. eod. est reducere in eum statum, in quo erat ante laesionem; cap. *auditis de in integ. restit. in gloss. fin.* Et per hunc modum subvenitur Minoribus, & Ecclesijs; & quandoque, ex legitima, & justa causa subvenitur, etiam Majoribus, ut habetur in ff. *ex quibus causis major. per totum*. *Integrè* autem *restituere* importat restitutionem usque ad ultimum quadrantem, ut notat Cald. Pereyra, de empt. c. 9. n. 7. In integrum restituitur Minor, quando totum jus suum recuperat, L. *quod si minor*, §. *restitutio*, ff. de Minor. Nam *integrè* habere dicitur, qui totum habet, sine ulla penitus diminutione; ut docet Menoch. conf. 687. n. 43. *Integrum* enim vocatur, cui nulla pars deest, vel quod sine diminutione, ex omnibus suis parti-

Tom. I.

bus constat, L. *nomen filiarum*, §. *fin.* ff. de legat. 3. apud Rolan. conf. 27. n. 3. to. 4. & Preyr. de fideicom. à n. 3. & n. 90.

Restitutio in integrum, est remedium extraordinarium, ut vult Zoësius hinc n. 1. quo laesus in jus pristinum restituitur ex justa causa; & non nisi in defectum, seu subsidium ordinarij conceditur, L. 16. ff. de Minoribus, quamvis possit etiam cum remedio ordinario concurrere, quando per illud habetur subsidium plenius, & pinguius, ac per ordinarium. Hinc quando dicitur, *dato remedio ordinario, ad extraordinarium non esse recurrendum* (ut habetur L. *quadam*, §. 9. ff. de edendo; L. 16. ff. de Minoribus, L. 32. de damno infect. L. 1. §. 2. de Publicanis, ubi assertur pulchrum exemplum (limitari debet, ut non procedat in casu, quo, secluso remedio extraordinario, litigare deberet; cum ejus intersit, litibus, & sumptibus non vexari; sic Wensebecius in tit. 41. C. lib. 2. Nam in casu, quo remedium extraordinarium est utilius ordinarij; illud conceditur, ut notat Barbofa *axiom. l. 16. c. 26. n. 6.* & apud eum Sichardus ad L. 3. C. *quomodo & quando Judex*, n. 6. his praemissis;

2693.

ARTICULUS I.

A quo legitime impetrari possit restitutio in integrum?

Petitio restitutionis non est proprie actio, sed imploratio Magistratus habentis

2694.

Kk kk 2

bentis

bentis mixtum imperium, imperio prævalente; sic Haunold. tom. 1. de jure, & Just. tr. 2. num. 43. Hinc Magistratibus municipalibus, non convenit potestas restituendi. Restitutio autem ista, de qua hic agitur, alia est, qua subvenitur Majoribus 25. annis; alia, qua Minoribus, & his, qui gaudent jure minorum: & his quidem hoc remedio succurritur *ex jure speciali*: illis verò, *ex clausula generali*, si quæ alia justa causa esse videbitur restituendi, juxta L. 1. ff. ex quibus causis majores. Cæterum de quæstione propolita sic respondet Greg. IX. ut habetur c. causa restitutionis; 9. h. t. Causa restitutionis, inquit, in integrum, coram Judicibus ordinarijs, administrationem habentibus, vel delegatis ab eis, tractari poterit, & finire, sive hæc ipsis delegatis specialiter demandatum fuerit, sive in commissio eis negotio contingat incidere hujusmodi quæstionem. Delegati verò ab ordinarijs, qui administrationem non habent, sed tantummodò facultatem judicandi, seu, arbitri de hac causa, cognoscere nequeunt, nisi coram eis mota fuerit incidenter.

Ex hoc deducitur restitutionem in integrum non rectè proponi coram arbitro; cum hic jurisdictionem non habeat, L. 1. C. ubi, & apud quem; nec etiam coram delegato; excipe 1. nisi specialiter demandetur; 2. nisi in commissio negotio incidat; cit. c. 9. h. t. 3. nisi datus sit ad Universitatem causarum, qualis habetur instar Ordinarij; 4. nisi datus sit à Pontifice; Zoëlius h. t. n. 6. sed petendam esse ab Ordinario Judice Adversarij; L. 2. C. ubi, & apud quem restitutio peti debeat. Nam inferior Magistratus non potest restituere contra sententiam Superioris; & contra sententiam Judicis delegati, nemo nisi Princeps. Unde requiritur, quòd talis Judex sit eo major, contra quem petitur restitutio; L. minor, 12. ff. de minoribus; cum enim minori in majorem non sit jurisdictio, minus conveniret à minore sententiam majoris rescindi.

2695. Not. autem, ut rectè petatur, petendam esse in loco illius, contra quem petitur restitutio; Haunold. cit. n. 465. deinde petendam esse in libello, per c. 5. h. t. ut constet de merito petite restitutionis; præsertim, si Judex, ante causæ cognitionem, ceptam quidem, sed non absolu-

tam moriatur; 3. citandam esse partem, ne causa, quæ alios tangit, iis inconlultis temerè mutetur, per c. quod omnes, de Reg. juris, in 6. 4. petendam esse intra quadriennium, per L. fin. C. de temporib. in integrum restitutionis; de quo plura in seqq.

ARTICULUS II.

An & qualiter currat tempus petende restitutionis in integrum?

2696. **T**empus, intra quod peti debet restitutio in integrum, regulariter est quadriennium, sic, ut post elapsum quadriennium, frustra petatur, nisi rationabile quid subsit, quod aliud suadeat, c. 2. h. t. in 6. Hinc aliqui volunt, nunquam concedi debere restitutionem adversus lapsum quadriennij; gloss. ult. ad L. Interdum. ff. de minoribus; Barbof. in Clem. unic. n. 2. Sed hoc intellige juxta sequentia. Nam in certis casibus fallit, ut constat ex c. si adversus. 2. h. t. in quo dicitur: si Prælati, alijsve Procurator Ecclesiæ, in judicio agens confessionem fecerit, ex qua Ecclesia læsa fuit; post elapsum quadriennium, si petitio restitutionis in integrum per negligentiam intermissa fuit, amplius non conceditur; nisi rationabilis causa aliud persuaserit. Cæterum, si errorem, qui in facto consistat, circa confessionem suam, Ecclesia noxiam revocare velit, semper auditur (sicuti & privatus quilibet) donec causa finita sit.

Ex hoc enim textu clarè sequitur, Ecclesiæ per confessionem; vel Prælati, aut Procuratoris facti, læsæ; imò & privato, ex rationabili causa, etiam finito quadriennio, concedi restitutionem in integrum: 2. si læsio facta sit per errorem facti, revocationem confessionis v. g. modò ante sententiam latam probetur error. Et ideo circa prædictam regulam (quòd post elapsum quadriennium frustra petatur restitutio in integrum) hunc lapsum quadriennij in Curia non attendi, docet Barbofa cit. n. 17. cum pluribus alijs. Unde non procedit 1. si læsio foret enormissima; tunc enim post quadriennium peti potest; Barb. in c. 1. h. t. n. 16. & in c. 1. eod. in 6. n. 26. secundò, si eveniat rationabilis causa, eam petendi, per textum supr. talis causa cenfe-